

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/160/2022
Identifikačné číslo spisu:	4317213401
Dátum vydania rozhodnutia:	26.03.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4317213401.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ H. H., na neznámom mieste, 2/ K. H., na neznámom mieste, obaja zastúpení Slovenským pozemkovým fondom, Bratislava, Búdkova 36, IČO: 17 335 345, proti žalovanému M. W., narodenému XX. G. XXXX, T. R., Š. XXX, zastúpenému Advokátskou kanceláriou KRION Partners s. r. o., Bratislava, Palisády 50, IČO: 36 858 617, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 8C/63/2017, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 22. februára 2022 sp. zn. 12Co/20/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcom nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Levice (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“), rozsudkom z 20. novembra 2020 č. k. 8C/63/2017-543 určil, že H. H. a K. H. rod. G. sú vlastníckmi nehnuteľnosti vedenej Správou katastra M. na LV č. XXXX, obec M., k. ú. M., parcely registra „E“ ako parc. č. XXXX orná pôda o výmere 96287 m² v podieloch po 1/2-ne, v správe Slovenského pozemkového fondu. Žalobcom 1/ a 2/ voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania nepriznal.

1.1. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 470 ods. 1, 2, § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku, (ďalej v texte len „CSP“) § 123, § 37 ods. 1, § 38 ods. 1, 39, § 40 ods. 1, 3, § 43a, § 46 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka (OZ) a dospel k záveru, že naliehavý právny záujem žalobcov na určovanom petite je daný, keď zo zápisu vo verejnom registri vyplýva, že tvrdené právo patrí žalovanému a len takýmto určením môžu byť odstránené konštitutívne účinky vkladu do katastra nehnuteľností, resp. možno dosiahnuť zhodu medzi skutočným vlastníckym stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľností.

1.2. Vecnú legitímáciu strán sporu súd prvej inštancie považoval za danú. Slovenský pozemkový fond koná za štát a neznámych vlastníkov koná pred súdom vo veciach nehnuteľností vo vlastníctve štátu alebo ktorých vlastníkov nie je známy a to aj vtedy, ak je vlastnícke právo štátu a neznámych vlastníkov

sporné v zmysle § 34 ods. 14 Zákona č. 330/1991 Zb. Podľa § 16 ods. 1 písm. b) Zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, fond nakladá podľa tohto zákona a podľa osobitných predpisov s pozemkami nezistených vlastníkov. V danom prípade podľa zápisu v Správe katastra M. na LV XXXX, k. ú. M., parcely registra „E“, sú ako vlastníci vedení H. H. a K. H. rod. G. bez ich bližšej identifikácie ako neznámi vlastníci. Z toho dôvodu konal za nich pozemkový fond. Pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného mal súd prvej inštancie za preukázanú z listu vlastníctva k spornej nehnuteľnosti, na ktorom je ako súčasný vlastník evidovaný žalovaný.

1.3. Súd prvej inštancie ako predbežnú skúmal otázku platnosti zmlúv, ktorými malo dôjsť k postupnému prevodu nehnuteľností. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že osoby H. H. narodený XX. C. XXXX a K. H. rod. G. narodená XX. G. XXXX, obaja bytom Š. X, U. - L., nie sú osoby totožné s vlastníkmi nehnuteľností evidovanými v Správe katastra M. na LV XXXX ako H. H. a K. H. rod. G.. Dokonca mal za preukázané, že osoby vystupujúce ako predávajúci v kúpnej zmluve uzatvorenej dňa 17. marca 2008 s obchodnou spoločnosťou DESPO, s. r. o., vklad pod V-1564/2008, vôbec neexistujú. Tieto osoby nie sú evidované v centrálnom registri obyvateľov a ani v evidencii obyvateľstva mesta U., z vyjadrenia správcu bytového domu v U. vyplynulo, že takéto osoby neregistruje ani ako vlastníkov a ani ako nájomníkov. Občianske preukazy, ktorými sa legitimovali, boli vydané pre iných občanov a políciou v inom meste než v meste U.. Obci U. N., odkiaľ s najväčšou pravdepodobnosťou pôvodne evidovaní vlastníci pochádzajú, sú uvedené osoby neznáme. Neznáma je aj osoba C. N., ktorý mal byť údajne sprostredkovateľom pri uzatváraní kúpnej zmluvy. Keďže osoby, ktoré sú na strane predávajúcich účastníkmi kúpnopredajnej zmluvy uzatvorenej s obchodnou spoločnosťou DESPO, s. r. o. nikdy neexistovali, potom právnomu úkonu zo strany predávajúcich absentuje vôľa i jej prejav, avšak hlavne spôsobilosť týchto osôb na právne úkony. Z uvedeného dôvodu bola potom predmetná kúpna zmluva absolútne neplatná podľa § 37 ods. 1 a § 38 ods. 1 Občianskeho zákonníka (podporne aj s poukazom na § 40 ods. 1 OZ) a obchodná spoločnosť DESPO, s. r. o. nenadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnosti na základe platnej kúpnej zmluvy. Absolútne neplatná zmluva o prevode nehnuteľnosti, je neplatná od začiatku a hľadá sa na ňu, ako keby nebola vôbec uzavretá. Preto k prevodu nehnuteľnosti v dôsledku absolútnej neplatnosti právneho úkonu o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti fakticky nedošlo, a teda ani ďalšie subjekty nemohli túto nehnuteľnosť nadobudnúť.

1.4. Súd prvej inštancie uviedol, že v zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej v texte len „ústavný súd“, „najvyšší súd“), ochranu skutočného vlastníka zaručovanú zásadou „nikto nemôže previesť viac práv, než má sám“, možno prelomiť ochranou dobrej viery nadobúdateľa, ak je nad akúkoľvek pochybnosť zjorné, že nadobúdateľ bol dobromyseľný, že vec riadne podľa práva nadobudol. Vzhľadom k tomu sa musel vysporiadať s kolíziou dvoch ústavných hodnôt a síce princípom ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa a princípom ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka. Poukázal na to, že najvyšší súd vo svojom rozhodnutí z 31. októbra 2019 sp. zn. 2Cdo/238/2018, v ktorom tento poukázal na dve skoršie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/115/2016 a sp. zn. 6Cdo/71/2011, uviedol, že v súvislosti s riešením kolízie vyššie uvedených princípov dovolací súd zastal názor, že ochranu skutočného vlastníka, zaručovanú zásadou „nikto nemôže previesť viac práv, než má sám“ možno prelomiť ochranou dobrej viery nadobúdateľa len celkom výnimočne, pokiaľ je nad akúkoľvek pochybnosť zjorné, že nadobúdateľ je dobromyseľný, že vec riadne podľa práva nadobudol. V odôvodnení uvedených rozhodnutí bolo dovolacím súdom konštatované, že dobrá viera musí byť hodnotená veľmi prísne. Poskytnutie tejto ochrany sa vo svojich dôsledkoch prejaví ako možnosť dobromyseľného nadobúdateľa pokračovať v oprávnenej držbe. O dobrú vieru ide vtedy, ak nadobúdateľ nehnuteľnosti ani pri vynaložení potrebnej opatrnosti, ktorú možno od neho s ohľadom na okolnosti a povahu prípadu požadovať, nemal, prípadne nemohol mať (z hľadiska kritéria priemerne obozretného jedinca) dôvodné pochybnosti o tom, že v skutočnosti subjektu, ktorý je ako nositeľ určitého práva zapísaný v katastri (evidencii) nehnuteľností, takéto právo nesvedčí.

1.5. Z vykonaného dokazovania, keď dobrú vieru žalovaného nebolo možné odvodzovať len od právneho úkonu, ktorý urobil žalovaný s dôverou v určitý - jej druhou stranou prezentovaný skutkový stav, hoc aj potvrdený údajmi z verejnej, štátom vedenej evidencie, ale bolo nutné ju odvodzovať vzhľadom ku všetkým okolnostiam daného prípadu a to najmä vzhľadom na vzájomné prepojenie osôb zúčastnených na predmetných prevodoch spornej nehnuteľnosti, na skutočnosť, že k prevodu spornej

nehnuteľnosti došlo za časové obdobie cca jedného roka trikrát, vzhľadom na okolnosti, za ktorých boli pôvodní vlastníci pozbavení svojho vlastníckeho práva, ktoré konanie navyše vykazuje znaky trestného činu, na množstvo sporných okolností a podozrení vyplývajúcich zo zmluvy o pôžičke, ktorej vrátenie malo byť realizované práve prevodom vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti na žalovaného, súd prvej inštancie mal za to, že nemožno bezpečne ustáliť, že žalovaný nadobudol spornú nehnuteľnosť v dobrej viere, keď všetky tieto okolnosti vzbudzovali dôvodné pochybnosti v ním prezentovanú dobrú vieru a nebolo tak nad akúkoľvek pochybnosť zrejme, že bol žalovaný dobromyseľný, že predmet sporu podľa práva nadobudol.

1.6. Vzhľadom k tomu, že dobrá viera žalovaného nebola bez akýchkoľvek pochybností preukázaná, súd prvej inštancie konštatoval, že nebolo možné jeho vlastníckemu právu poskytnúť ochranu a preto dospel k záveru, že žalobcom 1/ a 2/ svedčí vlastnícke právo k nehnuteľnosti tvoriacej predmet sporu, a žalobe vyhovel.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj len „odvolací súd“) rozsudkom z 22. februára 2022 sp. zn. 12Co/20/2021, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil s tým, že I. výrok správne znie: „Súd určuje, že H. H. a K. H., rod. G., sú vlastníkami nehnuteľnosti vedenej Okresným úradom Levice, odborom katastra nehnuteľností, na LV č. XXXX pre katastrálne územie M., obec M., Okres M., ako parcela registra „E“ č. XXXX - orná pôda o výmere 96287 m², v podieloch po 1-ici, v správe Slovenského pozemkového fondu.“

2.1. Uviedol že súd prvej inštancie správne dospel k záveru o neplatnosti sporných zmlúv v dôsledku nadobudnutia nehnuteľností ďalšími nadobúdateľmi od nevlastníka, správne posúdil i otázku dobrej viery žalovaného s ohľadom na všetky zistené okolnosti predmetnej veci. Odvolací súd poukázal na to, že v judikatúre došlo k posunu v otázke zásady *nemo plus iuris*, preto mal za to, že existencia či neexistencia dobrej viery ďalších nadobúdateľov je už bez právneho významu.

2.2. Poukázal na to, že záver - že ak zákon neustanoví inak, nikto nemôže previesť na iného vlastnícke právo, ktorým sám nemôže disponovať (t. j. záver, že právna úprava v zásade vylučovala možnosť nadobudnutia plnohodnotného vlastníckeho práva na základe absolútne neplatného právneho úkonu) - vychádza aj z aktuálnej judikatúry ústavného súdu (nález ústavného súdu z 19. januára 2021, sp. zn. I. ÚS 510/2016). V prípade neplatnej zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nedochádza k právnym následkom ňou predkladaným. Uvedené okrem iného znamená, že ňou nedochádza k prevodu vlastníckeho práva z prevodcu na nadobúdateľa a keďže nadobúdateľ vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nenadobudol, nemôže s danými nehnuteľnosťami nakladať, čo okrem iného znamená, že nadobúdateľ ich nemôže ďalej previesť na ďalší subjekt (ktorý sa v takom prípade taktiež nemôže stať ich vlastníkom).

2.3. Aj v náleze z 19. januára 2021, sp. zn. I. ÚS 510/2016 (v bode 47. jeho odôvodnenia) ústavný súd výslovne skonštatoval, že „materiálna publicita údajov katastra podľa ustanovenia § 70 ods. 1 katastrálneho zákona je de lege lata vyvrátiteľná a podmienená tým, či sa v konkrétnom prípade nepreukáže nesúlad údajov katastra so skutočným stavom. S touto okolnosťou musí byť opatrný nadobúdateľ uzrozumený.“ Dobrá viera nadobúdateľa nehnuteľnosti v správnosť zapísaného údajov v katastri nehnuteľností o jej (predchádzajúcom) vlastníkovi nepostačuje pre záver súdu o tom, že mohol nadobudnúť vlastnícke právo (a pre poskytnutie ochrany tomuto právu), ak sa preukáže, že táto zapísaná osoba v skutočnosti v čase uzavretia kúpnej zmluvy nebola vlastníkom prevádzanej nehnuteľnosti, napríklad z dôvodu, že predchádzajúca zmluva o prevode nehnuteľnosti predstavovala absolútne neplatný právny úkon. Z dôvodu absolútnej neplatnosti zmluvy predávajúci nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnosti a rovnako tak nemohol „neexistujúce“ vlastnícke právo previesť na ďalšiu osobu, hoci konajúcu v dobrej viere. Naďalej tak je potrebné zotrvať na právnom závere, že absolútne neplatný právny úkon nespôsobí právne následky ani v prípade, ak na jeho základe už bolo kladne rozhodnuté o vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.

2.4. Rovnako veľký senát obchodnoprávneho kolégia v rozhodnutí z 27. apríla 2021 sp. zn. 1VObo/2/2020 sa stotožnil s právnym názorom prezentovaným v judikatúre najvyššieho súdu, podľa ktorého v prípade absolútne neplatného právneho úkonu nedochádza k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a k zmene v osobe vlastníka, a to ani v prípade, ak bolo vyhovené návrhu na vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Osoba, ktorá bola ako vlastníka nehnuteľností zapísaná v katastri nehnuteľností, hoci ich vlastníkom nebola pre neplatnosť právneho úkonu o prevode vlastníckeho práva

k nehnuteľnostiam, nemôže tieto nehnuteľnosti platne previesť na ďalší subjekt - hoci konajúci v dobrej viere v správnosť zápisu v katastri nehnuteľností - s poukazom na zásadu, v zmysle ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako sám má. Preto sa veľký senát obchodnoprávneho kolégia priklonil k tej časti judikatúry najvyššieho súdu - ktorá v prípade prvého absolútne neplatného právneho úkonu o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zotrváva pri ďalších prevodoch nehnuteľností na zásade nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet - (rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/146/2012, sp. zn. 3Cdo/144/2010 sp. zn. 3Cdo/223/2016 a sp. zn. 5MCdo/12/2011).

3. Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalovaný, ktorý navrhol, aby ho dovolací súd zmenil a žalobu zamietol, alebo zrušil a spor vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil s poukazom na § 420 písm. f) CSP ako aj § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP. Mal za to, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a to tým, že napadnutý rozsudok predstavuje tzv. prekvapivé rozhodnutie, pretože odvolací súd mu znemožnil/nedal možnosť sa vyjadriť sa k rozhodnutiam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktoré však boli vydané až po podaní odvolania voči rozsudku a ktoré predstavovali odklon od názoru odvolacieho súdu z jeho pôvodne zrušujúceho uznesenia, ako aj od judikatúry, ktorú uvádzal. Odvolací súd sa v rozsudku vôbec nezaoberal viacerými relevantnými odvolacími námietkami žalovaného a svoje odôvodnenie v podstatnej časti rozsudku (t.j. otázke judikatúry k dobromyseľnosti žalovaného) limitoval výlučne na svoj súhlas s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie. Namietal, že odvolací súd sa odklonil od viacerých rozhodnutí odvolacieho súdu v otázke riešenia dobrej viery nadobúdateľa, keď konštatoval, že otázka dobrej viery žalovaného je bez právneho významu. V dovolaní citoval mnohé rozhodnutia tak Ústavného súdu Slovenskej republiky ako Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a poukázal i na správne riešenie ohľadom dobrej viery nadobúdateľa, ktorú riešil v rozhodnutiach Európsky súd pre ľudské práva. Súčasne mal za to, že táto otázka nie je ustálené vyriešená vzhľadom na rozporné rozhodnutia súdov, a preto je daný i dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

4. Žalobcovia sa k dovolaniu vyjadrili s tým, že s dôvodmi žalovaného nesúhlasia. Odvolací súd sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie a preto sa obmedzil na konštatovanie správnosti rozsudku, nemohlo preto ísť o prekvapivé rozhodnutie. Mal za to, že otázka nastolená žalovaným bola vyriešená v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu a odvolací súd sa od nej neodklonil. Navrhli dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), senát 9C, ktorému bola vec pridelená 4. júla 2023 na základe Opatrenia č. 6 k Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie je prípustné a je potrebné ho odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z

akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

Dovolací súd opakovane konštatuje aj v súlade so závermi ústavného súdu, že dovolacie konanie má povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba, nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

10. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania s poukazom na § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, majúci za to že odvolací súd vydal prekvapujúce rozhodnutie a odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku nie je dostatočné a nedáva odpoveď na ním predstreté argumenty.

10.1. Ak mal dovolateľ za to, že odvolací súd rozhodol v odvolacom konaní tak, že mu nedal možnosť sa vyjadriť k zmene judikatúry, ktorá mala byť prijatá až po podaní jeho odvolania, nemožno prijať záver o prekvapivom rozhodnutí. Zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov je podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zverené najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (I. ÚS 17/01, III. ÚS 346/05). Od 1. júla 2016 je zabezpečenie jednoty rozhodovania a jednoty judikatúry predovšetkým úlohou veľkého senátu najvyššieho súdu (§ 48 Civilného sporového poriadku) [II. ÚS 252/2019].

10.2. K retrospektívnym účinkom zmenenej judikatúry dovolací súd vyjadruje vo svojich rozhodnutiach (sp. zn. 8MCdo/4/2014, 3Cdo/223/2016, 3Cdo/198/2017, 9Cdo/67/2020, 7Cdo/20/2021) priebežne stabilný názor, že pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu a iba je nanovo vyjadrený jej obsah. Z toho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti, ale nový právny názor je potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza.

10.3. Ak dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd opakovane vyjadruje záver, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 383/06). K zjavnej neodôvodnenosti (arbitrárnosti) rozhodnutí všeobecných súdov sa vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky, keď uviedol, že je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a

skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy. (II. ÚS 302/2019-44 z 20. februára 2020, ods. 17).

10.4. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; pričom odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia v zmysle § 393 ods. 2 CSP. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd zhodnotil skutkový stav, ktorý vyplynul z dokazovania, a pri svojom právnom závere, podrobne a presvedčivo odôvodnil, z čoho vychádzal. Zároveň sa vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami.

10.5. Dovolací súd pri posudzovaní dôvodnosti namietaného porušenia procesných práv dovolateľa nezistil také nedostatky v postupe odvolacieho súdu, ktoré by odôvodňovali záver, že jeho závery by boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

10.6. Najvyšší súd dopĺňa, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (v tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, R 6/2000. Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017). Rovnako prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017).

10.7. Najvyšší súd preto odmietol dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

11. Dovolateľ namietal, že sa odvolací súd odklonil pri riešení právnej otázky dobrej viery pri nadobudnutí vlastníctva od nevlastníka od rozhodnutí najvyšších súdnych autorít, vrátane Európskeho súdu pre ľudské práva.

11.1. K znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neoddeliteľne princíp právnej istoty, ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. Súčasťou uvedeného princípu je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď, teda to, že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované. Za diskriminačný možno považovať taký postup, ktorý rovnaké alebo analogické situácie rieši odchylným spôsobom, pričom ho nemožno objektívne a rozumne odôvodniť (sp. zn. IV. ÚS 14/07).

11.2. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že až donedávna existovali dve skupiny rozhodnutí najvyššieho súdu posudzujúce predmetnú právnu otázku, keď do prvej skupiny bolo možné zaradiť rozhodnutia zotrvávajúce na zásade nemo plus iuris a do druhej skupiny rozhodnutia, ktoré umožňovali prelomenie predmetnej zásady, vychádzajúc zo záverov nálezu ústavného súdu zo dňa 20. apríla 2016, sp. zn. I. ÚS 239/2016.

11.3. Do skupiny rozhodnutí zotrvávajúcich na zásade nemo plus iuris patrili napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/146/2012, 2MCdo/20/2011, 3Cdo/144/2010, 3Cdo/223/2016, 5MCdo/12/2011 a 7Cdo/139/2019.

11.4. Dovolací súd považuje za podstatné, že v otázke prelomenia zásady „nemo plus iuris“ a s tým súvisiaceho nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka na základe dobrej viery nadobúdateľa, došlo k ustáleniu rozhodovacej praxe odvolacieho súdu prostredníctvom uznesenia veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia (ďalej len „veľký senát“) z 27. apríla 2021 sp. zn. 1VObo/2/2020, na ktoré

rozhodnutie sa v podstatnom odvolávajú aj rozhodnutia súdov nižších inštancií.

11.5. V predmetnom rozhodnutí veľký senát vo vzťahu k nastolenej právnej otázke uzatvoril, že: (i) Na základe absolútne neplatného právneho úkonu nie je možné nadobudnúť vlastnícke právo, a to ani v prípade, že na jeho podklade bol uskutočnený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností; (ii) S poukazom na právnu zásadu, podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako sám má (*nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet*), nemôže platne previesť vlastnícke právo k nehnuteľnosti na inú osobu ten, kto je na základe absolútne neplatného právneho úkonu vedený v katastri nehnuteľností ako vlastník nehnuteľností; (iii) Dobrá viera nadobúdateľa, že hnuťnú alebo nehnuteľnú vec nadobúda od vlastníka, má vplyv na nadobudnutie vlastníckeho práva, len pokiaľ zákon v taxatívne vymedzených prípadoch nadobudnutie vlastníckeho práva s poukazom na dobrú vieru ich nadobúdateľa výslovne upravuje. V iných prípadoch právna úprava *de lege lata* nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka s poukazom na dobrú vieru nadobúdateľa neumožňuje; (iv) Ustanoveniu § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), ktoré upravuje hodnovernosť údajov katastra, nezodpovedá výklad, podľa ktorého už len sama evidencia vlastníctva nehnuteľnosti v katastri nehnuteľnosti zakladá dobrú vieru evidovaného vlastníka v to, že je vlastník.

11.6. Na rozhodnutie veľkého senátu už medzičasom nadviazal najvyšší súd rozhodnutiami sp. zn. 8Cdo/278/2019, 7Cdo/174/2020, 7Cdo/52/2023, 9Cdo/205/2022, 1Cdo/260/2021 a mnohé ďalšie, v spojitosti s uznesením Ústavného súdu SR sp.zn. III. ÚS 95/2023 o odmietnutí ústavnej sťažnosti, ktorú líniu sleduje najvyšší súd i v preskúmvanej veci, preto pokiaľ odvolací súd založil svoje rozhodnutie v dovolateľom nastolenej právnej otázke na zhodnom právnom názore, podľa ktorého ochrana žalobcov ako vlastníkov sporných nehnuteľností je zaručovaná zásadou „nikto nemôže previesť viac práv, než má sám“, bez možnosti jej prelomenia ochranou dobrej viery žalovaného ako nadobúdateľa sporných nehnuteľností (za situácie, keď nešlo ani o jeden z taxatívne vymedzených prípadov, ktoré zákon v súvislosti s nadobudnutím vlastníckeho práva s poukazom na dobrú vieru ich nadobúdateľa výslovne upravuje), treba mať za to, že jeho rozhodnutie spočíva v správnom právnom posúdení veci. Nič na tom nemôže zmeniť ani subjektívne presvedčenie dovolateľa, že v prejednávanom spore mala byť táto právna otázka posúdená odlišne. Posúdenie otázky, či dovolateľ bol alebo nebol pri nadobudnutí vlastníckeho práva k dotknutým nehnuteľnostiam dobromyseľný, bolo preto z tohto hľadiska irelevantné.

11.7. Dovolací súd vzhľadom na hore uvedené dospel k záveru, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP, tak ako ju vymedzil dovolateľ nie je daná, nakoľko sa odvolací súd pri riešení právnej otázky neodklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a táto otázka bola už vyriešená rozhodnutím veľkého senátu najvyššieho súdu, ktoré rozhodnutie je zmysle § 48 CSP záväzné pre všetky senáty najvyššieho súdu, konajúce o tejto právnej otázke.

12. Najvyšší súd odmietol dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c) CSP (v časti, v ktorej namietal existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP) a vo zvyšku podľa § 447 písm. f) CSP.

13. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.